

Projekt

z dnia 16 stycznia 2023 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA RYBNIKA**

z dnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Ośłonowego
„Zaopiekowany Senior” na rok 2023 w mieście Rybnik**

Na podstawie:

- art. 17 ust. 2 pkt 4 i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.),
- art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 40)

na wniosek Prezydenta Miasta, po zaopiniowaniu przez Komisję Finansów i Rozwoju oraz Komisję Zdrowia i Pomocy Społecznej

Rada Miasta Rybnika

uchwala:

§ 1. Przyjąć do realizacji Program Ośłonowy „Zaopiekowany Senior” na rok 2023 w mieście Rybnik stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Program osłonowy „Zaopiekowany Senior”

Spis treści

I. Wprowadzenie	1
II. Diagnoza i uzasadnienie	2
III. Cel.....	8
IV. Grupa docelowa programu.....	8
V. Działania	9
VI. Okres realizacji programu	10
VII. Finansowanie programu.....	11
VIII. Sprawozdawczość	11

I. Wprowadzenie

Program ma na celu kontynuację działań rozpoczętych w roku 2022 w ramach programu osłonowego po nazwę „Zaopiekowany Senior”, co pozwoli na udzielenie pomocy mieszkańcom Miasta Rybnika w wieku 65+, którzy mają problemy w codziennym funkcjonowaniu ze względu na stan zdrowia, prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkających z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia w ich środowisku zamieszkania. Zaplanowane w ramach programu działania obejmują:

- świadczenie codziennej pomocy w miejscu zamieszkania zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami przez zaangażowanych wolontariuszy i pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku,
- dostęp do tzw. „opieki na odległość”, która poprawi poczucie bezpieczeństwa oraz możliwość samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych za pomocą zakupionych w roku 2022 opaskach bezpieczeństwa oraz nowych, które mogą zostać zakupione.

Doświadczenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku wskazują, że rośnie zapotrzebowanie na różne formy pomocy dla osób starszych. Jednym z zauważanych

problemów jest trudność w uzyskaniu kompleksowej i wiarygodnej informacji na temat proponowanych form pomocy i działań na rzecz grupy docelowej. Senior, w szczególności przebywający w domu, nie wie jakie są możliwe formy pomocy. W roku 2022 uruchomiony został telefon w Ośrodku Pomocy Społecznej w Rybniku, który po jego rozpropagowaniu wśród mieszkańców Rybnika, służył jako punkt informacji senioralnej. W okresie roku skorzystało z niego około 200 osób.

Wymogiem formalnym, umożliwiającym korzystanie ze środków, jest przyjęcie uchwałą rady miasta programu osłonowego, który wynika z art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Prognozy demograficzne Głównego Urzędu Statystycznego wskazują na wzrost liczby seniorów w Polsce. Szacuje się, że w 2035 r. Polskę będzie zamieszkiwać ponad 9,6 mln osób w wieku poprodukcyjnym, którzy będą stanowić około 27 proc. ludności kraju. Proces starzenia się ludności wymaga podjęcia działań, które już teraz przygotowują nas do zmieniającej się sytuacji, zatem wzrośnie zapotrzebowanie na różne usługi skierowane do osób starszych. Starzenie się społeczeństwa posiada liczne konsekwencje. Wraz z wiekiem zmniejsza się odporność na kryzysy zdrowotne, rodzinne i ekonomiczne, co prowadzi do wzrostu niesamodzielności.

Publikacja „System wsparcia osób starszych w środowisku zamieszkania – przegląd sytuacji, propozycja modelu” pod red. Barbary Szatur-Jaworskiej i Piotra Błędowskiego określa, że „kluczowym jest, aby wsparcie udzielane seniorom miało charakter środowiskowy i personalny – było udzielane lokalnie, w miejscu zamieszkania osoby potrzebującej, z uwzględnieniem jej stanu zdrowia i zdolności psychofizycznych. Pozwala to na zaspokojenie potrzeb seniorów we własnym środowisku, bez konieczności kierowania do placówek udzielających całodobowej pomocy¹”.

II. Diagnoza i uzasadnienie

Zgodnie z zapisami Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023 możliwe do realizacji działania, które są zaplanowane także w niniejszym programie osłonowym „Zaopiekowany Senior”, są „odповідzią na wyzwania, jakie stawiają przed Polską zachodzące procesy demograficzne, oraz są elementem polityki społecznej państwa w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielnych ze względu na wiek oraz stan zdrowia”. Potrzebę wsparcia w działaniach skierowanych na rzecz seniorów widać także w Rybniku.

Dane statystyczne wskazują, iż w przeciągu ostatnich pięciu lat (2017-2022) odsetek osób w wieku 65+ wśród mieszkańców Miasta Rybnika wzrósł z 15,75% do 18,83%. W przypadku kobiet odsetek w tym okresie zwiększył się z 17,92% na 21,57%, natomiast mężczyzn z 13,46% do 15,87%. Szczegółowe dane dotyczące liczby seniorów w Rybniku przedstawia

¹ System wsparcia osób starszych w środowisku zamieszkania – przegląd sytuacji, propozycja modelu Praca zbiorowa pod redakcją Barbary Szatur-Jaworskiej i Piotra Błędowskiego s.6

tabela nr 1 Liczba mieszkańców Rybnika w wieku 65+ w porównaniu do ilości mieszkańców. Prognozy wskazują, że ilość osób starszych będzie wzrastać.

Tabela nr 1 Liczba mieszkańców Rybnika w wieku 65+ w porównaniu do ilości mieszkańców

Osoby	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020	ROK 2021	ROK 2022 (dane z 23.11.2022)
Kobiety	67 312	67 207	66 991	66 011	65 018	64358
Kobiety 65+	12 064	12515	12941	13302	13484	13885
Kobiety 65+ w stosunku do ogółu kobiet	17,92%	18,62%	19,32%	20,15%	20,74%	21,57%
Mężczyźni	63 827	62 619	62 089	61404	60402	59762
Mężczyźni 65+	8 592	8542	8851	9135	9210	9485
Mężczyźni 65+ w stosunku do ogółu mężczyzn	13,46%	13,64%	14,26%	14,88%	15,25%	15,87%
Ogółem	131139	129826	128780	127415	125420	124120
Ogółem 65+	20656	21057	21792	22437	22694	23370
Ogółem osoby 65+ w stosunku do ogółu mieszkańców	15,75%	16,22%	16,92%	17,61%	18,09%	18,83%

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Rybnika

W publikacji „Długofalowa Polityka Senioralna w Polsce na lata 2014-2020 w zarysie” dookreślono, iż obserwuje się postępujące wraz z wiekiem pogorszenie stanu zdrowia oraz zwiększenie występowania różnych chorób. Zauważono korelację występowania chorób z prowadzeniem niezdrowego stylu życia oraz występowaniem ubóstwa. „Niska aktywność ruchowa przekłada się na problemy z nadwagą wśród osób starszych, a w konsekwencji na postępujący rozwój chorób układu krwionośnego i ruchowego.”² Często występuje wielochorobowość, otępienie, cukrzyca, pogorszenie funkcji narządów zmysłów, upośledzenie zdolności poznawczej i osłabienie siły mięśniowej. Dane dotyczące niepełnosprawności pozyskane z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Rybniku wskazują, iż coraz więcej starszych osób posiada orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

Poniższa tabela nr 2 przedstawia dane dotyczące wzrostu ilości osób niepełnosprawnych w wieku powyżej 60 lat w poszczególnych latach. W roku 2017 było ich 3652, natomiast w roku

²„Długofalowa Polityka Senioralna w Polsce na lata 2014-2020 w zarysie” s.12.

2021 wzrosła do liczby 5423. Nie posiadamy informacji o ilości osób niepełnosprawnych z roku 2022.

Tabela nr 2 Orzeczenia o niepełnosprawności mieszkańców Rybnika wydane przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Rybniku

Osoby	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020	ROK 2021
Ilość osób niepełnosprawnych ogółem	7520	7495	7356	8744	8934
w tym seniorzy powyżej 60 roku życia	3 652	3680	4255	4702	5423
Procentowy udział seniorów w grupie osób niepełnosprawnych	48,56%	49,10%	57,84%	53,77%	60,70%

Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Rybniku

Procentowo w przeciągu pięciu lat wzrósł odsetek wydanych decyzji o niepełnosprawności wśród osób powyżej 60 roku życia z 48,56% w roku 2017 do 60,70% w roku 2021. Dane wskazują, iż coraz więcej osób starszych może wymagać pomocy ze względu na stan zdrowia. W „Długofalowej Polityce Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020 w zarysie” wskazano, iż w przyszłości może spowodować to ”konieczność organizacji zintegrowanej opieki, opartej na specjalistycznym podejściu geriatrycznym, a więc uwzględniającym trudności w zapamiętywaniu, dezorientację przestrzenną i czasową, niedosłuch, zaburzenia wzroku oraz obniżoną sprawność fizyczną i niewydolność krążeniową. Zdolność do samodzielnego zarządzania procesem leczniczym przez osoby starsze jest ograniczona i wymaga wsparcia instytucjonalnego.”³. Oprócz złego stanu zdrowia obserwuje się zjawisko e-wykluczenia, zmniejszenia więzi rodzinnych, osłabienia relacji międzyludzkich, nienadążania seniorów za rozwojem technologicznym w ich życiu codziennym, co z kolei sprzyja występowaniu poczucia alienacji i w konsekwencji prowadzi do zwiększonego odsetka stanów depresyjnych.

W ramach przyjętego „Lokalnego Programu Opieki Wytchnieniowej dla Miasta Rybnika na lata 2021-2025” została przeprowadzona diagnoza dotycząca zapotrzebowania na różne usługi dla osób niepełnosprawnych. W dokumencie zauważono, iż rośnie odsetek osób starszych w mieście Rybniku. W najbliższym czasie co czwarty mieszkaniec Rybnika, będzie osobą powyżej 60 roku życia. Oznacza to, że w stosunkowo niedługim czasie znacząco może wzrosnąć zapotrzebowanie na usługi wspierające dla rosnącej grupy seniorów, jak i usługi przerwy wytchnieniowej dla ich opiekunów”. Także „Polityka Społeczna Miasta Rybnika 2023+”, podkreśla iż „Rybnik należy do stopniowo starzejących się miast, co wymaga podjęcia dodatkowych działań z zakresu polityki społecznej”.

³„Długofalowa Polityka Senioralna w Polsce na lata 2014-2020 w zarysie” s.12.

W związku z rosnącym zapotrzebowaniem na usługi dla seniorów zamieszkujących w Rybniku podejmuje szereg działań nastawionych na rozwój środowiskowych form wsparcia. W ramach oferty wyróżnia się przede wszystkim:

1. Domy pomocy społecznej

W przypadku konieczności całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, osobie niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych lub innych formach, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Na terenie miasta funkcjonuje Miejski Dom Pomocy Społecznej w Rybniku, przy ulicy Żużlowej 25, posiadający 150 miejsc dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych. Mieszkańcy Rybnika kierowani są także do domów pomocy społecznej zlokalizowanych w innych gminach, a także przebywają w prywatnych placówkach.

2. Dzienny Dom Senior +

Placówka znajdująca się przy ulicy Konarskiego 49 utworzona w 2015 roku w ramach Programu „Senior-WIGOR”, w późniejszym czasie dofinansowana jest w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020 oraz 2021–2025. Celem jej działalności jest zapewnienie wsparcia 30 seniorom (osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60+) przez umożliwienie korzystania z oferty prozdrowotnej, obejmującej usługi w zakresie aktywności ruchowej, a także oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej. Placówka działa od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00 – 16:00. Zadanie prowadzenia Dziennego Domu Senior+ na lata 2023 -2025 zostało zlecone organizacji pozarządowej.

3. Kluby Seniora

Klub Senior+ Północ, skierowany do 20 mieszkańców Rybnika w wieku 60+, został uruchomiony w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020. Natomiast Klub Senior Maroko-Nowiny, przy ulicy Floriańskiej 24 dla 20 seniorów z projektu „System wsparcia rybnickich seniorów” w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Seniorzy w ramach klubów mogą skorzystać z oferty zapewniającej aktywne spędzanie czasu wolnego, celem jest zaktywizowanie i zaangażowanie seniorów w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego. Zajęcia odbywają się 4 godziny dziennie przez pięć dni w tygodniu. Prowadzenie klubów zostało zlecone organizacjom pozarządowym.

Tabela nr 3 Ilość osób korzystających z ośrodków wsparcia skierowanych do osób starszych

Rok	Dzienny Dom Senior+	Klub Senior+ Północ	Klub Senior Maroko-Nowiny
2017	26	-	-
2018	30	51	-
2019	33	210	28
2020	26	163	45
2021	34	116	77
2022	35	70	72

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybniku

Powyższe dane przedstawione w tabeli nr 3 obrazują ilość osób korzystających z zajęć w ośrodkach wsparcia skierowanych do osób starszych w latach 2017-2022. Dane za lata 2020-2022 są niższe, co może wiązać się z występowaniem pandemii i istniejącymi ograniczeniami w realizacji wsparcia wynikającymi z nowych interpretacji Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej zmieniających sposób rekrutacji do Klubu. Jednakże biorąc pod uwagę ilość miejsc w placówkach (Dzienny Dom Senior+ - 30 miejsc, Klub Senior+ - 20, Klub Moroko-Nowiny - 20) ilość osób korzystających jest większa niż zakładano.

4. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dedykowane są tym osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób między innymi w pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiece higienicznej, zalecanej przez lekarza pielęgnacji oraz, w miarę możliwości, zapewnieniu kontaktów z otoczeniem. Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybniku zleca usługi opiekuńcze dla osób pozostających w środowisku.

Tabela nr 4 Ilość osób korzystających z usług opiekuńczych

Płeć	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020	ROK 2021	ROK 2022
Kobiety	87	105	134	124	100	105
Mężczyźni	18	22	39	34	24	30
Ogółem	105	127	173	158	124	135

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybniku

Tabela nr 4 wskazuje ilość osób korzystających z usług w latach 2017 – 2022. Dane wskazują, iż z usług opiekuńczych w roku 2017 korzystało 105 osób, w następnych latach 2018, 2019 liczba osób rosła. Zmniejszenie ilości osób korzystających obserwuje się w roku 2021 – 124 osoby korzystające, co może wiązać się z występowaniem pandemii COVID-19. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku usług specjalistycznych, gdzie następuje również spadek ilości osób korzystających z tego rodzaju wsparcia w latach 2020 - 2021. W roku 2022 obserwuje się wzrost osób korzystających z tych form wsparcia (za wyjątkiem usług specjalistycznych). Szczegółowe dane obrazuje tabela nr 5.

Tabela nr 5 Ilość osób korzystających z usług specjalistycznych

Płeć	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020	ROK 2021	ROK 2022
Kobiety	11	21	22	21	16	8
Mężczyźni	2	4	7	4	3	1
Ogółem	13	25	29	25	19	9

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybniku

5. Teleopieka i telemedycyna

W roku 2020 w ramach projektu „W ochronie życia i zdrowia - teleopieka i telemedycyna dla mieszkańców Subregionu Zachodniego” wprowadzono pomoc w formie opaski z przyciskiem SOS, poradnictwo psychologiczne oraz konsultacje lekarskie. W latach 2021-2022 wsparciem objęto 115 osób. Wcześniej telemedycyna dostępna była w ramach projektu „Bezpiecznie we własnym domu” – projekt realizowany był przez EBI Association z Jastrzębia-Zdroju, w ramach którego w latach 2017-2019 skorzystało z w/w usług 25 osób starszych bądź osoby z niepełnosprawnościami.

6. PFRON

W mieście Rybniku osoby starsze, które posiadają orzeczenie o niepełnosprawności mogą także korzystać ze wsparcia wynikającego z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami, które realizowane jest przy wykorzystaniu środków PFRON poprzez dofinansowanie do:

- likwidacji barier funkcjonalnych (architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się),
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,

7. Dodatkowa oferta dla seniorów ze źródeł zewnętrznych:

- a) Program „Pakiet opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób zależnych” – celem programu było udzielenie kompleksowego wsparcia dla opiekunów osób zależnych w świadczeniu długotrwałej i bezpośredniej opieki nad dorosłym niesamodzielnym członkiem rodziny. Działania w okresie 2018-2019 finansowane były w ramach konkursu „Generator Innowacji. Sieci Wsparcia” realizowanego przez Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę” z Warszawy, w ramach POWER 2014-2020, zaś od drugiego półrocza 2019 r. realizowane były na podstawie przyjętego uchwałą nr 187/XIV/2019 Rady Miasta Rybnika Programu osłonowego w zakresie wsparcia dla opiekunów osób zależnych w Mieście Rybnik na lata 2019-2021 pt. „Pakiet opieki wytchnieniowej”. W roku 2020 -2021 do Programu dołączono dodatkowe wsparcie (skierowane do rodzin osób zależnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności w formie specjalistycznego poradnictwa nauki podnoszenia kompetencji pielęgnacyjnych/rehabilitacyjnych/dietetycznych realizowane w domu osoby zależnej a finansowane ze środków Funduszu Solidarnościowego w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa”. Działania tego komponentu nie są skierowane tylko do osób starszych, jednak często obejmują w/w grupę. W roku 2022 z opieki wytchnieniowej całodobowej skorzystało 37 osób, a z formy dziennej 18. W roku 2023 działania będą kontynuowane.
- b) Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” adresowany jest do osób z niepełnosprawnościami posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Działania te są skierowane także do osób starszych, którzy mają możliwość skorzystania z pomocy asystenta m.in. przy wykonywaniu codziennych czynności, czy podejmowaniu aktywności społecznej. Program realizowany w Mieście Rybniku w latach 2020 – 2022. W roku 2022 ze wsparcia skorzystało 26 osób. W roku 2023 działania będą kontynuowane.
- c) „Program wsparcia w dostępie do rehabilitacji dla mieszkańców Miasta Rybnika z niepełnosprawnością na lata 2019-2022” - adresatami tego Programu są dorosłe osoby z niepełnosprawnością z orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (lub równoważnym), zamieszkałe na terenie Miasta Rybnika. Beneficjenci Programu uczestniczą w indywidualnie zaplanowanych seriach zajęć leczniczych trwających 2 tygodnie (10 dni zabiegowych) w Centrum Rekreacji i Rehabilitacji „BUSHIDO”, działającym przy Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji w Rybniku. Zadanie realizowane w latach 2019-2022.

- d) Rybnicki Telefon Seniora, czyli miejska linia telefoniczna dla seniorów, prowadzona przez rybnickich seniorów-wolontariuszy, którzy udzielają informacji na temat działań dla osób starszych w Mieście Rybniku oraz udzielają wsparcia w sytuacji osamotnienia. Telefon uruchomiony w ramach projektu „Halo Aktywni 60+” realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Działanie 4.3 oraz w ramach jego trwałości co najmniej do 2023 roku.
- e) Program „Wspieraj Seniora”, który zakłada pomoc w dostarczeniu niezbędnych produktów do domu seniora i załatwieniu spraw poza domem, by ograniczyć konieczność wychodzenia osób starszych na zewnątrz podczas pandemii COVID-19”. Program, finansowany ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, realizowany od 20 października 2020 r. do końca 2021 r., jednakże w ramach środków własnych miasta pomoc seniorom udzielana była od początku pandemii. Program w roku 2022 przekształcił się w „Korpus Wsparcia Seniorów”.
- f) Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2022” pozwolił na udzielenie pomocy w ramach Modułu II 206 osobom w postaci dostępu do opieki na odległość. W ramach Modułu I udzielono wsparcia 39 osobom. Udzielane było także wsparcie w ramach punktu informacji senioralnej. W okresie roku skorzystało z niego około 200 osób.

III. Cel

Celem programu jest wsparcie rybnickich seniorów 65+, którzy mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia poprzez:

1. Świadczenie codziennej pomocy w miejscu zamieszkania skierowanej do 50 seniorów zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami realizowanej przez zaangażowanych wolontariuszy i pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku.
2. Dostęp do tzw. „opieki na odległość” dla 200 seniorów, która poprawi ich poczucie bezpieczeństwa oraz możliwość samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania.

IV. Grupa docelowa programu

Grupą docelową programu są seniorzy - mieszkańcy Miasta Rybnika w wieku 65+, którzy mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzący samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkający z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia:

- 50 seniorów, którzy będą korzystać z pomocy w miejscu zamieszkania,
- 200 seniorów mających dostęp do opieki na odległość.

Liczba uczestników programu jest orientacyjna i zależeć będzie od faktycznej ilości zgłoszeń seniorów.

Do programu kwalifikować będą pracownicy socjalni na podstawie :

- zgłoszeń przez ogólnopolską infolinię skierowaną do osób starszych,
- bezpośredniego kontaktu seniora z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Rybniku (zarówno telefonicznego jak i osobistego),

- zgłoszeń z innych instytucji udzielających wsparcia w/w grupie.

V. Działania

W ramach programu realizowane będzie wsparcie skierowane do seniorów w ramach dwóch modułów, które wynikają z Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023:

- Modułu I, pozwalającego na udzielenie wsparcia seniorom w miejscu zamieszkania poprzez zaangażowanie wolontariuszy, w tym również działaczy środowisk młodzieżowych i obywatelskich, świadczących codzienną pomoc osobom potrzebującym wsparcia oraz poprzez wsparcie pracowników ośrodka pomocy społecznej.
- Modułu II, mającego na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość” poprzez usługę opasek bezpieczeństwa zakupionych w poprzednim lub bieżącym roku.

Zadanie 1 Moduł I

1.1. Organizacja wsparcia w ramach MODUŁU I

- a) Weryfikacja zgłoszeń seniorów zgłaszających się po pomoc poprzez ogólnopolską infolinię lub bezpośrednio do OPS przez pracowników socjalnych.
- b) Ustalenie przez pracownika socjalnego przy współpracy seniorem zakresu wsparcia i terminów świadczenia usługi wsparcia.
- c) Organizacja wolontariatu (nawiązanie współpracy, przeszkolenie wolontariuszy, podpisanie umów, nadzór nad realizacją zadania).

1.2. Realizacja bezpośredniego wsparcia zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami i możliwościami:

- a) Wsparcie społeczne tzn. organizacja wolontariatu w zakresie wspólnego spędzania czasu z seniorami, w szczególności samotnie zamieszkującymi (np. spacer, rozmowy, wspólne sporządzanie posiłków, zakupów itp.) oraz informowanie o dostępie do ogólnopolskich „telefonów zaufania” dla seniorów.
- b) Ułatwienie dostępności do podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej poprzez:
 - wsparcie/pomoc w umawianiu wizyt lekarskich w miejscu zamieszkania seniora lub pomoc w dowiezieniu seniora na wizytę lekarską, w tym również asystowanie podczas wizyty,
 - pomoc w zorganizowaniu transportu na szczepienia,
 - pomoc w załatwieniu prostych spraw urzędowych, w zależności od możliwości osoby udzielającej wsparcia, i w razie konieczności – gdy obecność seniora jest niezbędna do załatwienia sprawy – pomoc w dowiezieniu seniora do urzędu.
- c) Wsparcie psychologiczne:
 - informowanie o dostępie do ogólnopolskich „telefonów zaufania” dla seniorów,
 - pomoc seniorowi dokonania czynności umożliwiających otrzymanie niezbędnego wsparcia z zakresu pomocy społecznej, np. w postaci specjalistycznego poradnictwa

– w szczególności psychologicznego czy specjalistycznych usług opiekuńczych, (za zgodą seniora powiadamia ośrodek pomocy społecznej).

d) Wsparcie w czynnościach dnia codziennego:

- pomoc w sprawach związanych z utrzymaniem porządku w domu,
- pomoc w dostarczeniu produktów żywnościowych,
- zakup i dostarczanie seniorom zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze oraz środki higieny osobistej (koszty zakupu pokrywa senior),
- zakup oraz dostarczanie ciepłych posiłków (koszty zakupu posiłku pokrywa senior),
- wsparcie seniorów objętych programem w formie okolicznościowych (świętecznych) paczek z artykułami żywnościowymi i higienicznymi,
- pomoc/towarzyszenie w zakresie realizacji recept,
- pomoc w załatwieniu prostych spraw urzędowych, w zależności od możliwości osoby udzielającej wsparcia, i w razie konieczności – gdy obecność seniora jest niezbędna do załatwienia sprawy – pomoc w dowiezieniu seniora do urzędu,
- pomoc świadczona przez osoby mieszkające w najbliższym sąsiedztwie seniora tzw. usługi sąsiedzkie.

e) Poinformowanie seniora o możliwości skorzystania ze świadczeń z pomocy społecznej, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej lub wszczęcie postępowania w sprawie z urzędu.

Zadanie 2 Moduł II

2.1. Organizacja wsparcia w ramach MODUŁU II

- a) Weryfikacja zgłoszeń seniorów zgłaszających się po pomoc poprzez ogólnopolską infolinię lub bezpośrednio do Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku przez pracowników socjalnych.
- b) Ustalenie przez pracownika socjalnego przy współpracy seniorem zakresu wsparcia i terminów świadczenia usługi wsparcia.

2.2. Organizacja bezpośredniego wsparcia - opieki na odległość

- a) Przeszkolenie seniora z zakresu możliwości technicznych opieki na odległość.
- b) Nadzór pracownika socjalnego nad realizacją usługi wsparcia.

Zadanie 3 Obsługa programu

3.1. Promocja działań w środowisku lokalnym,

3.2. Koordynacja, monitoring, rozliczenie i sprawozdawczość programu zgodnie z przepisami.

VI. Okres realizacji programu

Program będzie realizowany w terminie od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r.

VII. Finansowanie programu

Środki na realizację programu będą pochodzić z dotacji celowej budżetu państwa. Zgodnie z Programem „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023 możliwe jest udzielenie wsparcia seniorom na podstawie zdiagnozowanych potrzeb, jeżeli zostanie przyjęty uchwałą rady miasta program osłonowy, który wynika z art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Środki, które zostały zaplanowane na realizację zadania przez Miasto Rybnik wynoszą 250 000,00 zł, w tym 20% wkładu własnego wynoszącego 50 000,00 zł. W okresie od 1.01.2023 roku do przyjęcia uchwałą programu osłonowego działania realizowane są w ramach struktury Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku.

VIII. Sprawozdawczość

Sprawozdanie z realizacji programu zostanie ujęte w sprawozdaniu z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku i zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej.

Uwzględniać będzie między innymi:

- rzeczywistą liczbę osób objętych wsparciem w ramach programu;
- koszt realizacji programu.

Rozliczenie środków przyznanych w ramach Programu „Korpus wsparcia seniorów” zostanie przekazane do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, zgodnie z wymogami w/w Programu.